

ОСОБИСТЕ ПІДСОБНЕ ГОСПОДАРСТВО ГРОМАДЯН

У статті вказується на недостатність ступеня правового регулювання діяльності по веденню громадянами підсобних господарств. Висувається пропозиція прийняти нормативний акт на рівні закону, який би здійснював комплексне регулювання діяльності, пов'язаної з веденням особистих підсобних господарств громадян.

Особисте підсобне господарство громадян (далі ОПГГ) як соціально-економічне явище не має глибокого коріння, а зародилось після проведення в 1917 році націоналізації земель у часи впровадження колективізації одноосібних селянських господарств і мало прояв “колгоспного двору” або “двору робітника чи службовця, які працювали у сільському господарстві” [1]. Як різновид підсобних господарств інших категорій громадян законодавчо закріплювалось колективне садівництво та городництво, яке збереглося і донині.

Право на ведення ОПГГ визнавалось як конституційне і закріплювалось у Конституції УРСР (ст.13). Правове становище колгоспного двору було закріплено законодавчо у Цивільному кодексі УРСР, який було прийнято 18 липня 1963 року (ст.120—127). Вказані статті щодо колгоспного двору втратили чинність лише 16 грудня 1993 року, коли Верховна Рада України прийняла Закон України “Про внесення змін та доповнень до деяких законодавчих актів” [2].

На сучасному етапі розвитку України можна говорити, що ОПГГ займає перше місце по виробництву сільгосппродукції, випереджаючи державні та колективні підприємства [3]. Незважаючи на те, що діяльність ОПГГ для України має важливе економічне значення, законодавець, насамперед в особі Верховної Ради України, не приділяє питанню утворення та функціонування таких господарств належної уваги.

Наведемо деякі приклади. Так, ні в Земельному кодексі України, ні в інших нормативних

актах не дається визначення ОПГГ, хоча сам термін зустрічається неодноразово. Найявністю визначення ОПГГ, як цілком слушно зазначає Бистров Г. Є., “може служити теоретичною основою для вдосконалення правового регулювання цього виду аграрних відносин” [4]. Якщо звернутись до питання утворення ОПГГ, то, відповідно до Земельного кодексу України, громадянам для ведення ОПГГ земельні ділянки можуть надаватись у власність або у користування (ст.6, 7, 56 ЗК України). Але питання дієздатності чомусь залишилось поза увагою. Залишається незрозумілим, з якого віку громадянин має право на отримання земельної ділянки для ведення ОПГГ і на ведення самого підсобного господарства.

При утворенні, функціонуванні ОПГГ наявні земельні (оскільки діяльність здійснюється на земельній ділянці), аграрні (оскільки діяльність пов'язана з виробництвом сільгосппродукції), майнові та інші правовідносини. Тобто діяльність по веденню ОПГГ має комплексний характер. Враховуючи недоцільність розпорошення правових норм у законодавстві, економічну доцільність існування підсобних господарств для громадян та держави, комплексність правовідносин, які виникають при веденні ОПГГ, автор підтримує пропозицію прийняття єдиного кодифікованого нормативного акту — Аграрного кодексу, в якому б закріплювалось і правове становище ОПГГ [5], а також вважає за необхідне прийняти закон “Про особисте підсобне господарство громадян”.

1. Дзера О. В. Розвиток права власності в Україні.— К.: Вентурі, 1996.— С. 38.

2. Голос України.—1994.— 6 січня.

3. Україна у цифрах у 1997 році: Коротк. статист. довідник / Державний комітет статистики України: Відпов. за випуск О. Г. Осауленко.— К.: Наукова думка, 1998.— С. 50.

4. Быстров Г. Е. Личное подсобное хозяйство граждан и вопросы его правового регулирования // Личное подсобное хозяйство в системе социалистического сельского хозяйства: /Материалы Всесоюзн. научн.-практ. совещ. 6—8 апреля 1981 г./.— М., 1982.— С. 218.

5. Аграрне право України / За редакцією академіка АПН, професора Янчука В. З.— К.: Юрінком, 1996.— с. 46—48.

Lebid V. I.

PRIVATE SUBSIDIARY AGRICULTURAL WORKERS

The report points out the low level in the juridical regulation of private subsidiary agricultural workers. The draft is initiated to adopt norm regulation corresponding to the law which could realize the complex regulation of the activity connected with carrying out private subsidiary agricultural workers.